

Slovo o umení bez slov

(Kopčáková, S.: Slovo o umení bez slov. (Hudobnoestetické a interdisciplinárne úvahy). Prešov: Prešovský hudobný spolok Súzvuk, 2009, 104 s. ISBN 978-80-89188-22-2)

Pavol Zubal, Filozofická fakulta PU, zubal@unipo.sk

Doba, v ktorej žijeme, býva často označovaná ako doba, v ktorej sa nemožno sústrediť iba na úzko špecifikovanú oblasť, ale práve naopak, parafrázujúc autorku na základe slov zvoleného motta svojej práce, nič predsa nemá zmysel v sebe, ak sa neprekročí, resp. ak neotvorí priezory do oblasti mimo seba.

Slávka Kopčáková pôsobí ako odborná asistentka na Inštitúte estetiky, vied o umení a kulturológie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, kde sa v rámci svojej pedagogickej a vedeckej činnosti dlhodobo venuje predovšetkým otázkam dejín a teórie hudby, hudobnej estetiky, interpretácie hudobného diela, avšak predmetom jej záujmu sú aj aktuálne otázky súčasnej hudobnej kultúry, čoho dôkazom je aj publikácia *Slovo o umení bez slov (Hudobnoestetické a interdisciplinárne úvahy)*. K uvedeným atribútom pedagogického pôsobenia a vedeckého výskumu autorky treba uviesť aj to, že bola i je bezprostredne činná aj ako interpretka hudby a okrem toho je jej blízka aj literárna tvorba. Výsledkom širokého diapazónu takejto všestrannej orientácie autorky sú aj predkladané úvahy v tejto publikácii, ktoré (parafrázujúc vlastnú charakteristiku autorskej stratégie) oscilujú na rozhraní medzi esejou a štúdiom, s čím možno nesporne súhlasiť.

Práve esejistický princíp sa v kontexte takto orientovaných úvah zdá byť tým najlepším pomyselným kľúčom na hľadanie mnohostranného dešifrovania nastolených problémových okruhov v tejto publikácii, pričom treba konštatovať, že aj keď sa S. Kopčáková usiluje o komunikáciu s potenciálnym recipientom práve v intenciách takéhoto prístupu, neznamená to v nijakom prípade zrieknutie sa diskurzívneho výkladu. Je zrejmé, že ide o práve takýto typ výkladu s častými explikáciami aj zdanlivo mimo naznačených súvislostí, avšak (a práve v tom spočíva prínos predkladaných úvah), autorka sa v záujme dosiahnutia určitej syntézy usiluje pertraktovať mnohoraké aspekty komunikácie práve prostredníctvom umenia, čo v dnešnej dobe možno pokladať za základ hľadania nových foriem a spôsobov sprístupňovania umeleckej tvorby nielen úzkemu okruhu prijímateľov, ale predovšetkým v zmysle osobnostnej zážitkovej sféry a prienikov do vlastného vnútra človeka zohľadňujúc pritom dôsledne princíp synergie.

Slávka Kopčáková sa v rámci predkladaných úvah nevyhýba ani takým závažným aspektom postulovanej problematiky, akými nesporne sú hudobná semiotika a metakomunikácia, pričom aj na základe svojho vzťahu nielen k hudobnej ale aj slovesnej tvorbe dospieva k veľmi zaujímavým výsledkom v zmysle komunikácie, ktorú by bolo možné označiť atribútom „nadzmyslová“. V tejto súvislosti možno konštatovať, že práve v takto naznačených intenciách danej problematiky sa otvárajú možnosti ďalšieho výskumu, ktoré by v budúcnosti mohli viesť k zásadným výsledkom relevantného charakteru, i keď si to bude vyžadovať dôkladné prieniky do ďalších čiastkových oblastí takto orientovaného výskumu, za ktoré nesporne treba pokladať aj filozofiu a sociológiu resp. aj teológiu.

Publikáciu S. Kopčákovvej treba preto jednoznačne uvítať predovšetkým v zmysle jej pôvodného autorského zámeru určenia potenciálnym recipientom vzdelaným i nevzdelaným v tejto oblasti ale aj v zmysle naznačenia mnohorakých metodologických východísk, o ktoré by sa takto postulovaný výskum v budúcnosti mohol opierať.